

ГАРМОНІЯ ТА ДИСОНАНС: АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОГО СУПРОВОДУ ДЛЯ ПІДСИЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

УДК 791.31:78]:[159.942:7.073

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.305426>

Надія Бондарець, викладач кафедри звукорежисури
Київського національного університету культури і мистецтв
Василь Гуменчук, асистент кафедри звукорежисури
Київського національного університету культури і мистецтв,
Владислав Петрик, магістр аудіовізуального мистецтва та виробництва,
ПВНЗ “Київський університет культури”

ГАРМОНІЯ ТА ДИСОНАНС: АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОГО СУПРОВОДУ
ДЛЯ ПІДСИЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

У статті проаналізовано вплив музичного супроводу, а саме: гармонії та дисонансу, на емоційні реакції глядачів під час перегляду кінофільмів. З'ясовано, як досліджувані засоби музичної виразності впливають на сприйняття візуального контенту та визначено роль, яку вони відіграють у кінематографічному сторітелінгу. Використано методи контент-аналізу музичних супроводів із визначенням їх гармонічних та дисонансних характеристик. Застосовано метод конкретизації – для опису характеристик, що є ключовими для формування успішного музичного супроводу у кіно. Уперше було проаналізовано комплексний підхід щодо вивчення взаємодії звукових та візуальних компонентів у кінематографі і впливу цієї взаємодії на емоції глядача.

Ключові слова: емоційна реакція; музичний супровід; гармонія і дисонанс; кінематограф; сприйняття; аналіз.

Літ. 9.

Nadiia Bondarets, Lecturer of the Sound Production Department,
Kyiv National University of Culture and Arts
Vasyl Humenchuk, Assistant of the Sound Production Department,
Kyiv National University of Culture and Arts
Vladyslav Petryk, Master of Audiovisual Arts and Production,
Kyiv University of Culture

HARMONY AND DISSONANCE: AN ANALYSIS OF THE USE OF MUSICAL
ACCOMPANIMENT TO ENHANCE EMOTIONAL IMPACT IN MODERN CINEMA

The aim of the article is to study the impact of musical accompaniment, specifically harmony and dissonance, on the emotional reactions of viewers during the viewing of films. To find out how these aspects are reflected in the perception of content and to determine the role they play in cinematic storytelling. The method of content analysis of musical accompaniments was employed, determining their harmonic and dissonant characteristics. The research on the interaction of auditory and visual components in cinematography and the impact on the audience were applied, anticipating the use of triangulation to align reactions with subtle aspects of musical accompaniment. The theoretical method involved analyzing audience responses to film works of directors who utilized music as emotional reinforcement for the visual narrative. The method of specification was applied to describe characteristics crucial for the formation of successful musical accompaniment for cinema, ensuring a deep understanding of the components of sound content and its influence on the audience. A comprehensive approach to studying the interaction of auditory and visual components in cinematography and its impact on the audience's emotions is studied. For the first time in the research, the triangulation method is utilized to correlate emotional reactions with the nuances of musical accompaniment, taking into account cultural and individual differences among respondents. This novel methodology aims to provide a deeper understanding of how visual and auditory aspects interact in cinematography and influence the audience's perception. The research demonstrates that the proper application of harmony and dissonance can significantly enhance or alter the emotional perception of the audience. Specific patterns of music usage have been identified, serving as a tool for a more detailed understanding and better conveyance of necessary emotions in cinema. These findings are relevant for cinematographers, composers, and marketers, while also expanding the theoretical foundation of musicology and cinematic science, offering new directions for further research in this field.

Keywords: emotional reaction; musical accompaniment; harmony and dissonance; cinematography; perception; analysis.

Постановка проблеми. Сучасний кінематограф є унікальним поєднанням візуального мистецтва та музичної виразності, де звук і зображення працюють разом, створюючи багатовимірний простір для емоційних переживань глядача. Центральне місце у формуванні цієї синергії займає музичний супровід, призначення якого – впливати на стан глядача та надавати додаткового значення візуальному ряду. Наскільки точно і в який спосіб музика може керувати сприйняттям аудиторії, залишається предметом численних досліджень.

У запропонованому дослідженні здійснюється огляд наявних наукових праць, які вивчають вплив

музики на емоції у контексті кінематографії, з акцентом на гармонію та дисонанс як ключові елементи, що викликають відповідні реакції. Детальний розгляд отриманих даних вказує на важливість подальшого глибокого аналізу цих елементів у створенні емоційної динаміки кіно.

Аналіз досліджень. Започаткування та розвиток звукового кіно; кінець ери німих фільмів і головні роботи основоположників нового напрямку описав Н. Кук [4]. Роль музики у сучасному кінематографі, її класифікацію та різноманітність використання визначив Д. Гурон [6]. Вплив гармонії і дисонансу на сприйняття та емоції глядача, їх важливість у підсиленні чи модифікації візуального нарративу виокремив Д. Патель [7]. Проаналізували вплив музичного оформлення на комерційний успіх фільму, рейтинги та відгуки глядачів Л. Тан, П. Пфурдрешер та Р. Харі [9]. А. Слобода та Н. Джаслін [8] у своїй книзі дали визначення гармонії та дисонансу, описали їхнє практичне використання та вплив на емоційне сприйняття кінофільму. Н. Юсліні та Д. Вестф'єлл [5] розглянули необхідні прийоми, техніки задля створення атмосфери фільму, їх поєднання разом із візуальним рядом для отримання бажаного емоційного впливу на глядача. Л. Рязанцев та В. Левшаков [1] зазначили про важливість у кінематографі такого явища, як звук, підкресливши його багатогранність. В. Скуратівський та В. Андрієнко [2] описали важливість правильно узгоджувати події на екрані разом із музичним супроводом, аби створити відповідний звуковий образ кінофільму. Т. Юнік та М. Царев [3] зазначили, що для успіху саундтреку в аудіо-візуальних творах необхідно дотримуватися вимог сучасного кіномистецтва.

Мета статті. Визначити роль гармонії та дисонансу музичного супроводу кінофільмів і їх впливу на емоційне сприйняття аудиторії. Через аналіз інтеракції звукового супроводу і візуального контенту дослідити спрямування специфічних патернів, які музика створює у розумінні емоційної мови кіно. Встановити відповідності між музичними характеристиками та реакціями глядачів, виявити універсальні коди переживань, які музика може транслювати, та розробити рекомендації для кінематографістів з використанням цих відкриттів.

Виклад основного матеріалу. Визначення музичної гармонії в книзі А. Слободи та Н. Джасліна “Довідник з музики та емоцій: теорія, дослідження, застосування” часто асоціюється з приємністю та злагодою, що виникає з поєднання кількох співзвучних тонів. Дисонанс, навпаки, часто вважається напруженим чи неприємним звучанням, яке виникає, коли комбінація тонів не збігається гармонічно. Ці музичні явища мають глибокі корені в теорії музики та відіграють критичну роль у створенні емоційної атмосфери в кіно [8, 495].

Доцільно сказати, що класична музична теорія здавна розглядає гармонію як основу музичної структури, в її основі лежить тонічний тріад, який є фундаментом для більшості музичних акордів у західній музиці. Гармонія створює відчуття порядку та вирішеності, часто використовуючись для підкреслення моментів спокою, врегулювання конфліктів чи задоволення у кінематичних сценах [8, 496]. Дисонанс, зі свого боку, використовується для створення відчуття напруги чи несподіванки. У музиці він виникає з різких інтервалів між тонами або з несподіваних акордів, які порушують слухові очікування. У кіно дисонанс служить інструментом для підкреслення драматичних моментів, внутрішніх конфліктів персонажів або загострення сюжетних поворотів [8, 496].

Теорії гармонії та дисонансу, за словами Д. Пателя у роботі “Музика, мова і мозок”, не лише описують технічні аспекти створення музики, але й виходять за рамки, пропонуючи психологічний погляд на те, як вона впливає на сприйняття та емоції. Психоакустика досліджує, як різні музичні властивості, такі як гучність, тон та темп, впливають на емоційний досвід слухача. Сучасні теорії також включають концепції когнітивної музикології, які досліджують, як мозок сприймає та обробляє музичну інформацію, щоб викликати різні реакції [7, 104]. Використання гармонії та дисонансу в кінематографі є складним та вимогливим мистецтвом, яке вимагає від композиторів не лише технічних знань, але й глибокого розуміння емоційного контексту, в якому мелодія буде використана [7, 104].

Водночас варто зауважити, що музика має унікальну здатність впливати на наші почуття, стимулювати пам'ять та навіть змінювати наше сприйняття часу та простору. У контексті кінематографу це явище набуває особливої важливості, оскільки музичний супровід часто використовується для підсилення чи модифікації візуального нарративу [7, 105].

З цього приводу також доцільно сказати, що А. Слобода та Н. Джаслін у роботі “Довідник з музики та емоцій: теорія, дослідження, застосування” стверджували: “Існують значні докази того, що дуже короткі музичні уривки (навіть такі, як одна секунда) здатні передавати чіткі емоційні сигнали. Це свідчить про те, що такі емоції можна “прочитати” з музичної поверхні, а не через глибокий структурний аналіз” [8, 503]. Так, Л. Тан, П. Пфурдрешер та Р. Харі у своєму дослідженні “Психологія музики: від звуку до значення” пишуть, що емоційний вплив музики є безпосереднім та інтуїтивним. Наприклад, мелодія може викликати ностальгію або смуток, а натомість швидкий ритм – підвищити енергію та відчуття радості. Психологічні дослідження вказують, що існує зв'язок між музичними інтервалами, гармонією та

певними емоційними реакціями. Чіткі, консонантні звуки зазвичай асоціюються з позитивними почуттями, тоді як дисонансні послідовності можуть викликати тривогу чи дезорієнтацію [9, 64]. Феномен “музичного фарбування” описує здатність музики впливати на сприйняття кольору та текстури у візуальних зображеннях, що має важливе значення для кіно. Відповідна музична тема може підсилити перцепцію яскравості сцени, додати глибини емоційному моменту чи навіть змінити інтерпретацію дії, що відбувається на екрані [9, 65].

Про важливість правильної узгодженості музики та картинки зазначають В. Скуратівський та В. Андрієнко: “Під час аналізу екранного звучання глядач має справу зі створенням звукозорового образу. Тому важлива не максимальна подоба, що відтворюється в кінотеатрі, а формування з безлічі записаних окремо реплік, музики, шумів складної фонограми, що створює звуковий образ фільму” [2, 208].

Продовжуючи викладене вище, варто підкреслити індивідуальний характер психологічного впливу музики. Культурні відмінності, особистісні особливості слухачів та їхній попередній досвід із певними музичними жанрами впливають на те, як вони реагують на неї. Це підкреслює важливість глибокого розуміння цільової аудиторії при створенні музичного супроводу для фільмів [9, 66]. У контексті кінематографії, композитори та режисери використовують музику, щоб непомітно керувати емоційним потоком глядача, зазначає Д. Гурон у книжці “Солодке очікування: музика і психологія очікування”, часто вдаючись до субтільних музичних черг, щоб спрямувати або змінити емоційний резонанс сцени. Ця співпраця між візуальним і аудіальним компонентами створює багатовимірний досвід, який може бути значно впливовішим, ніж кожен компонент окремо [6, 44].

Історія музичного супроводу у кіно, як запевняє Н. Кук у роботі “Музика: Дуже короткий вступ” – музика завжди була невід’ємною частиною кінематографії, починаючи від ранніх днів німого кіно, коли живі оркестри або піаністи виконували супровід на місці, додаючи емоційне забарвлення та драматургію до візуального ряду. Німе кіно рідко було дійсно “німим”; мелодії відігравали ключову роль у допомозі глядачам інтерпретувати сцени та відчувати глибину почуттів персонажів [4, 115].

У 1920-х рр., із початком ери звукового кіно, музичний супровід отримав новий розвиток. Знаменували її початок фільми, зокрема “Співак джазу” (1927, реж. А. Кросленд), де музика та діалоги стали частиною самого запису. З цього моменту музика стала нероздільною складовою кіноіндустрії, а композитори отримали можливість впливати на аудиторію настільки ж, як і режисери й актори [4, 115].

Золотий вік Голлівуду приніс із собою великих композиторів, таких як М. Штайнер, Б. Херрманн і Е. Корнгольд, які вважаються піонерами в створенні музичного супроводу для кіно. Їхні роботи в фільмах “Кінг-Конг” (1933, реж. М. Купер), “Психо” (1960, реж. А. Хічкок) та “Пригоди Робін Гуда” (1938, реж. М. Кьортіц та В. Кейлі) стали класичними прикладами музичної драматургії, що збагачують візуальний контент [4, 116].

У 1950-60-х рр., із розвитком рок-н-ролу та інших популярних жанрів, у фільмах почали використовувати популярні пісні, які створювали відчуття сучасності та зв’язку із суспільними настроями. Твори, такі як “Безтурботний наїзник” (1969, реж. Д. Гоппер), показали, як пісні можуть стати саундтреками покоління [4, 117].

Сучасне кіно продовжує використовувати музику для розширення емоційної палітри, композитори (Д. Вільямс, Г. Циммер і Е. Морріконе) збагатили фільми незабутніми саундтреками, які не тільки підсилюють відчуття драми, але й стають самостійними творами мистецтва [4, 117].

Доцільно розглянути класифікацію та аналіз сучасних кінопраць з точки зору музичного супроводу. Так, Д. Гурон у роботі “Солодке очікування: музика і психологія очікування” пише, що сучасне кіно відрізняється різноманітністю підходів до використання музичного супроводу, який може варіюватись від традиційного оркестрового саундтреку до інтеграції електронних композицій та популярних пісень [6, 49]. Як зазначає Л. Рязанцев та В. Левшаков “Слід розуміти, що явище звуку в кінематографі є доволі багатограним та має свою типізацію” [1, 227].

Класифікація:

1) традиційний оркестровий супровід – фільми, що використовують класичний підхід з повним оркестром для створення емоційної атмосфери. Часто цей тип супроводу вживається в епічних, драматичних або пригодницьких кінопроєктах;

2) сучасний електронний супровід – фільми, що інтегрують електронну музику, часто використовуючи синтезатори та комп’ютерно-генеровані звуки для створення унікального звучання;

3) комбінований супровід – об’єднання оркестрової та електронної музики для створення більш шаруватого і комплексного звучання;

4) дієгетична музика є частиною сюжету фільму, тобто персонажі чують цю музику так само, як і глядач;

5) недієгетична музика – музичний супровід, який грає лише для глядача, не будучи частиною світу персонажів;

6) використання популярних пісень – включення вже наявних музичних треків, які можуть спонукати асоціації або ностальгічні почуття у глядачів [6, 50].

ГАРМОНІЯ ТА ДИСОНАНС: АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОГО СУПРОВОДУ ДЛЯ ПІДСИЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

Доцільно зауважити, що музика в кіно має унікальну здатність впливати на почуття та емоційний стан аудиторії, і, як приклад, наведено наступні фільми: “Психо” (1960) А. Хічкока. У культовій сцені вбивства у душі, композитор Б. Херрманн використовує різке, дисонантне звучання скрипок, що створює почуття жаху й невизначеності. Ця музика активно взаємодіє з візуальним рядом, посилюючи емоційний вплив сцени.

Стрічка “Джокер” (2019) Т. Філіпса. Музичний супровід цього фільму, створений Х. Гуднадоттіром, включає елементи дисонансу, що відображають психологічний розлад головного героя. Мелодія підсилює занепокоєння та емоційну напругу, які відчуває персонаж і аудиторія.

Кінострічка “Залізна людина” (2008) Д. Фавра. Хоча музика в основному гармонійна та героїчна, деякі сцени використовують дисонанс для підкреслення моментів конфлікту або переломних точок у розвитку персонажа. Композитор Р. Джаваді створює контраст між технологічними темами та більш традиційними оркестровими мотивами.

Фільм “Шосте чуття” (1999) М. Ш’ямалана. Дисонантні акорди та незвичайні мелодійні тексти відображають приховану тривогу і містичність сюжету. Музика Д. Говарда допомагає створити атмосферу неспокою, яка притаманна фільму.

Фільм “Інцепція” (2010) К. Нолана. Г. Циммер, композитор фільму, використовує як гармонійні, так і дисонантні елементи для відтворення заплутаного світу снів. Музика є важливим елементом, що допомагає глядачам пережити лабіринти сюжету і відчувати емоційну напругу персонажів.

Робота Л. Тана, П. Пфурдрешера та Р. Хара “Психологія музики: від звуку до значення” описує, як музичне оформлення фільму впливає на його комерційний успіх, застосовуючи статистичний аналіз впливу музичних елементів на рейтинги та відгуки глядачів. Аналіз базується на даних, зібраних з різних джерел, включаючи кінокритичні сайти, такі як IMDb, Rotten Tomatoes, а також на відгуках та оцінках, залишених глядачами на платформах, як-от Amazon і Netflix [9, 69].

Методологія:

1. Вибір даних – включає фільми з різними жанрами, роками випуску та рейтингами. Для кожного фільму було зібрано дані про рейтинги, глядацькі відгуки та музичний супровід;

2. Класифікація музики – музичні композиції були класифіковані за ступенем гармонійності / дисонансу, жанром, інтенсивністю, та емоційним забарвленням;

3. Аналіз кореляції – за допомогою статистичних методів було визначено кореляції між музичними характеристиками фільму та його рейтингами / відгуками;

4. Регресійний аналіз – для виявлення причино-наслідкових зв’язків між музикою та глядаць-

ким сприйняттям було використано регресійний аналіз [9, 70].

Для підтвердження вищесказаного доцільно навести результати статистичного аналізу: *вплив жанру* – виявлено, що у драмах та трилерах гармонійні музичні елементи поліпшували емоційне сприйняття глядачами, а натомість у жахах та детективах дисонансний супровід підвищував рівень напруженості та зацікавленості. *Зв’язок з рейтингами* – було встановлено статистично значимий зв’язок між високою якістю музичного супроводу та загальними рейтингами фільмів. *Емоційний вплив* – фільми з ретельно підбраною музикою, яка відповідає емоційному тону сценарію, мають тенденцію отримувати позитивніші відгуки від глядачів [9, 71].

Вплив на відгуки – аналіз показав, що глядачі часто згадують музику як важливий фактор свого кінематографічного досвіду, особливо у фільмах, де музика відіграє ключову роль у розповіді історії [9, 72]. Статистичний аналіз підтвердив ідею про те, що музика має суттєвий вплив на глядацьке сприйняття та комерційний успіх кінопродукції. Інвестиції в якісний музичний супровід відіграють роль у формуванні позитивних вражень та підвищенні глядацької цінності фільму.

Отже, створення музичного супроводу для кіно є витонченим мистецтвом, яке вимагає не тільки композиційного таланту, але й глибокого розуміння візуального контенту та його емоційного впливу на глядача. Т. Юник та М. Царев зазначають: “Саундтреки повинні відповідати вимогам сучасного кіномистецтва та загального культурного простору, що сприяє досягненню успіху стрічки” [3, 174].

Так, Н. Юсліні та Д. Вестф’елл у книзі “Емоційна реакція на музику: необхідність розглядати основні механізми” зазначають, що композитори використовують різні техніки для створення атмосфери, що гармоніює або навмисно контрастує з візуальним рядом, досягаючи бажаного емоційного впливу [5, 582]:

1) лейтмотив – повторення музичної теми, асоційованої з певним персонажем або концепцією. Це створює впізнаваність та емоційний зв’язок із глядачем;

2) контрапункт – використання музики, що контрастує з дією на екрані, створюючи незвичайний або несподіваний ефект, як, наприклад, весела мелодія у момент трагічних подій;

3) гармонізація та дисонанс – використання гармонічних акордів для створення відчуття спокою або резольюції та дисонансних інтервалів для напруженості й дискомфорту;

4) синхронізація – точне узгодження музичних акцентів з візуальними подіями, яке підсилює драматизм моменту;

5) оркестровка – вибір музичних інструментів та

ГАРМОНІЯ ТА ДИСОНАНС: АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОГО СУПРОВОДУ ДЛЯ ПІДСИЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

їх комбінацій для досягнення певної атмосфери або емоційного відтінку [5, 582].

Для повноти розкриття задекларованої теми варто навести приклади вдалого використання музики:

1. “Зоряні війни” (Star Wars) (1977) Д. Лукаса – лейтмотиви Д. Вільямса, такі як знаменита тема імперії, що відтворює силу та могутність антагоністів, стали культовими;

2. “Психо” (Psycho) (1960) А. Хічкока – легендарний шуроповий дисонанс у сцені вбивства у ванній, який Б. Херрманн створив за допомогою жорстоких ударів скрипок, створює неперевершене відчуття жаху [5, 583].

Приклади невдалого використання:

1. “Троя” (2004) В. Пітерсона. У цьому історичному епосі музика часто була оцінена як занадто генерична та незначна. Невдале поєднання оркестрової музики із синтезованими звуками зробило саундтрек малопомітним і він не зміг підсилити величність та трагізм подій;

2. “Кінг Конг” (1976) Д. Гіллерміна – рімейк класичного фільму отримав критику за свій музичний супровід, який в деяких моментах здавався занадто мелодраматичним і кічуватим, відволікаючи від напруженості й емоційності сцен [5, 585].

Водночас варто зауважити, що Н. Жуслін та Д. Вастфджал наголошують, що успіх музичного супроводу в кіно часто залежить від тонкого балансу між інтуїцією композитора та стратегічним плануванням, і коли він досягнутий, результат може стати неодмінною частиною кінематографічного досвіду [5, 612].

Натомість Н. Кук у роботі “Музика: Дуже короткий вступ” стверджує, що культурні й індивідуальні фактори грають суттєву роль у тому, як музичний супровід сприймається глядачами кіно. Кожна культура має унікальний набір музичних традицій і звичок, що формують очікування та вподобання. Наприклад, у західній музиці гармонія часто асоціюється з приємними і позитивними емоціями, тоді як дисонанс може викликати напруженість або незручність. Однак у деяких східних культурах, таких як індійська або японська, дисонансні та мікротональні елементи можуть бути нормою і не сприймаються негативно. Також існують різні культурні асоціації із певними інструментами та музичними мотивами [4, 118].

Індивідуальні музичні переваги варіюються і можуть бути зумовлені особистим досвідом, емоційним станом, асоціаціями з минулими подіями, і навіть, фізіологічними реакціями. Люди можуть мати різне відчуття комфорту чи дискомфорту при прослуховуванні певних гармоній або дисонансів, залежно від їхньої унікальної історії слухового досвіду [4, 119].

Соціальне оточення і виховання також впливають на музичні уподобання. Д. Патель у роботі

“Музика, мова і мозок” пише, що виростаючи в середовищі, де активно сприймаються та обговорюються фільми і музика, може розвинутися глибше розуміння та апреціація музичного супроводу. Розробники фільмів мають брати до уваги цю багатоманітність, аби максимально ефективно використовувати музику для впливу на емоції та перцепцію глядачів [7, 105].

Результати досліджень щодо впливу музики на емоції та сприйняття надають цінні вказівки для кінопродукції, такі як:

1) кастомізація музичного супроводу – розуміння впливу різних музичних елементів на емоції дозволяє композиторам та режисерам більш усвідомлено підходити до вибору саундтреку для певних сцен. Застосування досліджень може сприяти створенню точнішого музичного супроводу, який викликає задумані емоційні реакції;

2) цільова аудиторія – аналіз культурних та індивідуальних впливів на музичне сприйняття допомагає визначити, який тип музичного оформлення найкраще резонуватиме з цільовою аудиторією фільму. Продюсери можуть користуватися цими даними для адаптації музики під конкретні ринки або демографічні групи;

3) підвищення іммерсивності – занурення у світ фільму – є одним із ключових елементів ефективної кінопродукції. Музика може допомогти створити атмосферу, яка підсилює візуальні елементи та поглиблює відчуття присутності;

4) точність емоційної передачі – дослідження допомагають розробникам фільмів усвідомлено вибирати музику, яка найкраще передає емоції, пов’язані з сюжетом та персонажами, тим самим посилюючи загальний емоційний вплив фільму;

5) адаптивність саундтреку – сучасні технології дозволяють створювати адаптивні саундтреки, які змінюються залежно від реакцій глядачів. Розуміння психологічного впливу музики може привести до розвитку інноваційних методів кінопродукції, де вона динамічно відгукується на емоції глядача;

6) освітні програми – навчальні курси для кінематографістів можуть включати знання з цього дослідження, надаючи майбутнім професіоналам інструменти для більш ефективної роботи з музичними компонентами [7, 106].

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, важливо сказати, що дослідження охоплює вплив музичного супроводу на емоційну виразність кіно, демонструє його вагомість як інструмента для посилення та керування глядацьким сприйняттям. У ході дослідження встановлено, що гармонія та дисонанс у музичних композиціях мають здатність впливати на емоції глядачів, доповнюючи візуальний ряд та підсилюючи наратив фільму.

Резюмуючи, можна ствердити, що музика ефективно впливає на емоційне сприйняття глядачів,

зокрема через використання гармонії та дисонансу; гармонія зазвичай асоціюється з позитивними емоціями та стабільністю, тоді як дисонанс може викликати напруженість або незручність, що може бути використано для підкреслення конфліктних моментів; вплив музики може змінюватися залежно від культурних та індивідуальних факторів, тому необхідно враховувати цілісний контекст при її використанні.

Враховуючи усе вищевикладене, автори надали рекомендації для композиторів та кінематографістів: при створенні музичного супроводу важливо глибоко аналізувати емоційний контекст сценарію і вибирати гармонії, які найточніше відображають задуманий наратив; варто експериментувати з дисонансом для створення унікальних емоційних відтінків, особливо в моментах конфлікту або кульмінаційних сценах; необхідно враховувати індивідуальні та культурні відмінності глядацької аудиторії, оскільки музика, яка ефективна в одному контексті, може сприйматися зовсім по-іншому в іншому.

Отже, на думку авторів, значення гармонії та дисонансу не можна недооцінювати, вони слугують не лише емоційним підсилювачем для зображальної частини фільму, а й самостійним мовним засобом, який може розповісти історію, провести глядача через різноманітні емоційні стани та залишити глибокий відбиток у сприйнятті кінопродукту. Успішне використання цих музичних елементів може не лише збільшити глибину та багатство кіноякості, а й забезпечити йому місце в історії кінематографу як твору мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рязанцев Л., Левшаков В. Сучасні технології формування звукозорового образу фільму: аспекти взаємодії. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтва. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal]. 2023. № 6 (2). С. 224–240. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023>.

2. Скуратівський В., Андриєнко В. Специфіка звукових ефектів в ігровому кіно. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтва. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal]. 2023. № 6 (2). 2023. С. 204–212. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023>.

3. Юник Т., Царев М. Саундтрек в сучасному кіно. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтва. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal]. 2021. № 4 (1). С. 67–77. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021>.

4. Cook N. Music: A very short introduction. Oxford: Oxford University Press, 1998. 176 p.

5. Juslin N. and Västfjäll D. Emotional responses to music: The need to consider underlying mechanisms. *Behavioral and Brain Sciences*, [e-journal]. 2008. № 31 (5). pp. 559–621. <https://doi.org/10.1017/S0140525X08005293>.

6. Huron D. Sweet anticipation: Music and the psychology of expectation. Cambridge : MIT Press, 2006. 480 p.

7. Patel D. Music, language, and the brain. Oxford : Oxford University Press, 2008. 528 p.

8. Sloboda A. and Juslin N. Handbook of music and emotion: Theory, research, applications. Oxford : Oxford University Press, 2010. 992 p.

9. Tan L. Pfordresher P. and Harre R. Psychology of music: From sound to significance. London : Psychology Press, 2010. 368 p.

REFERENCES

1. Ryazantsev, L. & Levshakov, V. (2023). Suchasni tekhnolohiyi formuvannya zvukozorovoho obrazu filmu: aspekty vzayemodiyi [Modern technologies of film sound-visual image formation: aspects of interaction]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Arts and Production*, [e-journal]. No. 6(2), pp. 224–240. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023>. [in Ukrainian].

2. Skurativskiy, V. & Andriyenko, V. (2023). Spetsyfyka zvukovykh efektyv v ihrovomu kino [Specificity of sound effects in feature films]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Arts and Production*, [e-journal]. No. 6(2), pp. 204–212. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023>. [in Ukrainian].

3. Yunyk, T. & Tsarev, M. (2021). Saundtrek v suchasnomu kino [Soundtrack in modern cinema]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Arts and Production*, [e-journal]. No. 4 (1), pp. 67–77. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021>. [in Ukrainian].

4. Cook, N. (1998). Music: A very short introduction. Oxford: Oxford University Press, 176 p. [in Ukrainian].

5. Juslin, N. & Västfjäll, D. (2008). Emotional responses to music: The need to consider underlying mechanisms. *Behavioral and Brain Sciences*, [e-journal]. No. 31 (5), pp. 559–621. <https://doi.org/10.1017/S0140525X08005293>. [in English].

6. Huron, D. (2006). Sweet anticipation: Music and the psychology of expectation. Cambridge: MIT Press, 480 p. [in English].

7. Patel, D. (2008). Music, language, and the brain. Oxford: Oxford University Press, 528 p. [in English].

8. Sloboda, A. & Juslin, N. (2010). Handbook of music and emotion: Theory, research, applications. Oxford: Oxford University Press, 992 p. [in English].

9. Tan, L., Pfordresher, P. & Harre, R. (2010). Psychology of music: From sound to significance. London: Psychology Press, 368 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 09.04.2024

